

BLÍZKY VÝCHOD NA PRAHU VOJNY

13.06.2025

V článku v krátkosti prezentujeme náš názor a prognózy na aktuálnu situáciu na Blízkom východe v spojitosti s izraelskými útokmi na ciele v Iráne v nadväznosti na naše predošlé prognózy.

POZADIE IZRAELSKÝCH ÚTOKOV

Izraelské útoky v noci z 12. na 13. júna predstavujú najväčší útok na Irán v súčasnej etape konfliktu medzi týmito krajinami. Stalo sa tak v čase, kedy USA prezentovali pozitívny vývoj v rokovaníach o novej jadrovej dohode s Iránom.

Izrael bol tento útok schopný viesť najmä vďaka nedávnomu prevratu v Sýrii, kedy Izrael okamžite spustil operáciu na úplnú likvidáciu sýrskeho letectva a protivzdušnej obrany. Vtedy tiež rozšíril rozmer kontrolovaných území v Sýrii, čím získal aj strategickú výhodu voči Libanonu a zničením sýrskych vzdušných síl, najmä voči Iránu, odkedy dokáže nekontrolované prelietať nad Sýrskym územím, tankovať nad ním svoje bombardéry a to všetko bez toho, aby Sýria varovala Irán pred izraelskými leteckými aktivitami, ako to bolo za vlády Baššára al-Asada.

Viaceré indície naznačujú, že sa celý útok udial s požehnaním USA, čo naznačujú aj vyjadrenia amerického vedenia a tiež fakt leteckej aktivity amerických lietadiel v regióne pred útokom.

PREDZVEŠŤ VOJNY

O vysokom riziku eskalácie konfliktu na Blízkom východe sme písali v našom článku o rizikách jadrových vojen a na náboženský aspekt izraelo-iránskeho konfliktu sme vymedzili zvlášť zameraný článok.

Iránsky moslimský teokratický režim považuje Izrael za “diabolský štát” a je s Izraelom dlhodobo v konflikte, najmä cez svojich proxy spojencov ako Hizballáh v Libanone, Hamas v Palestíne. Avšak priamy konflikt medzi týmito krajinami sa stáva stále viac pravdepodobným, pesimistickejšie vyjadrené - nevyhnutným. Situácia sa stále stupňuje aj v objeme izraelských útokov a je otázne, kedy Iránu dôjde trpezlivosť a už nebude môcť viac reagovať na izraelské útoky “iba odvetnými” krokmi.

Irán má v porovnaní s Izraelom výrazne slabšie vzdušné sily a spravodajské služby, a preto jeho možnosti adekvátne reagovať na izraelské operácie sú výrazne nižšie. Ak v blízkej budúcnosti nedôjde k vyhláseniu vojny, tak Irán

sa môže definitívne rozhodnúť o urýchlenej zhotovení jadrového arzenálu pre vznik odstrašujúceho faktoru voči Izraelu, ktorý jadrové zbrane vlastní. Podobne urobila KĽDR, ktorá to považovala za nevyhnutný krok pre ochranu od zahraničných vplyvov. Nedá sa ani vylúčiť, že by Iránu v tejto otázke pomohli zahraniční spojenci, s ktorými majú spoločného nepriateľa - USA.

Izraelu určitá eskalácia napätia s Iránom vyhovuje z dôvodu, že Netanyahuova vláda čelí značnej kritike zo strany svetového spoločenstva za svoju operáciu v Palestíne, a teda Netanyahu chce týmto odpútať pozornosť svetového spoločenstva od Gazy, a tiež od vnútorných problémov a kritiky, ktorej Netanyahu doma čelí.

Priamym konfliktom medzi Iránom a Izraelom sa môže spustiť reťazová reakcia konfliktov v regióne, jeho okolí ale aj vo svete, ktorý je už niekoľko rokov na prahu svetovej vojny a práve Blízky východ môže byť spúšťačom svetových udalostí.

Generálmajor Mohammad Bagheri (zdroj: [Wikipedia](#))

Počas izraelských útokov bol, okrem iných, zabitý iránsky generál Bagheri, ktorý zohrával úlohu v urovnaní konfliktu medzi Arménskom a

Azerbajdžanom zo strany Iránu, čím Irán stráca schopnosti strategicky a operatívne reagovať na potenciálne napätú situáciu na južnom Kaukaze. Práve armeno-azerbajdžanský konflikt je jeden z konfliktov, ktorý môže byť opätovne spustený v prípade, že dôjde k vojne medzi Iránom a Izraelom, nakoľko Azerbajdžan je Izraelským spojencom z dôvodu nárokovania si severo-iránskych území, kde žije značné množstvo turkojazyčného (azerbajdžanského) obyvateľstva, a to aj napriek tomu, že obe krajiny vyznávajú šiitský islam. Toto je malý príklad toho, ako sú vzťahy na Blízkom východe komplikovane poprepletané a je zložité predpovedať akú konkrétnu reťaz konfliktov by táto vojna mohla spustiť.

